

3W*

Organizacje pożytku publicznego

Uzyskanie statusu OPP,
przywileje, obowiązki, kontrola

najnowsze
wydanie!
uwzględnia
nowelizację
ustawy o pożytku
z sierpnia
2015 r.

MONIKA CHRZCZONOWICZ

Porady dla
organizacji
pozarządowych

STAN PRAWNY: 2015

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

ngo.pl

Portal
organizacji
pozarządowych

KALENDARZ

SKLEP

poradnik.ngo.pl

INSTRUKCJE

KALKULATORY

FORMULARZE

fundusze. ngo.pl

bazy.ngo.pl

NEWSLETTER

AKTY PRAWNE

OGŁOSZENIA

OPINIE

i wiele więcej...

Organizacje pożytku publicznego

Uzyskanie statusu OPP,
przywileje, obowiązki,
kontrola

Monika Chrzczonowicz
(Stowarzyszenie Klon/Jawor)

stan prawny 9.11.2015
wydanie II

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

Porady dla
organizacji
pozarządowych

- I. WSTĘP 5**

- II. DEFINICJE: ORGANIZACJA POŻYTKU PUBLICZNEGO, ORGANIZACJA POZARZĄDOWA, DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO 7**

- III. DLA KOGO STATUS OPP, WARUNKI NABYCIA I POSIADANIA STATUSU 9**
 1. Kto może, a kto nie może ubiegać się o status OPP 9
 2. Warunki, jakie musi spełnić organizacja, aby zostać OPP 10
 3. Jakie dodatkowe warunki muszą spełnić podmioty inne niż organizacje pozarządowe 18

- IV. KORZYŚCI, CZYLI O PRZYWILEJACH OPP 19**
 1. Co daje organizacji posiadanie statusu OPP 19
 2. Zwolnienia od podatków i opłat dla OPP 20
 3. Preferencyjne użytkowanie nieruchomości przez OPP 23
 4. Inne przywileje OPP 24

- V. PODATEK POD SPECJALNYM NADZOREM, CZYLI O 1% PODATKU 27**
 1. Co to jest 1% podatku, na co można go wydać 27
 2. Kto i jak może przekazać 1% podatku 28
 3. Które OPP mogą otrzymać 1% podatku 29
 4. Promocja 1% podatku, wydatkowanie 32
 5. Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego 33
 6. Kiedy organizacja otrzymuje pieniądze z 1% podatku 34

VI. UBIEGANIE SIĘ O STATUS OPP, CZYLI O REJESTRACJI W KRS 36

1. Rejestracja statusu OPP w KRS (formularze, dokumenty, załączniki) **36**
2. Opłaty za wnioski w KRS, jak długo trwa rejestracja **38**
3. Wypełnianie formularza KRS-W-OPP **39**

VII. OBOWIĄZKI OPP 42

1. Wymogi, jakie musi spełniać organizacja po uzyskaniu statusu OPP **42**
2. Obowiązki sprawozdawcze OPP **42**
3. Audyt OPP **49**
4. Jaką odpowiedzialność ponoszą władze OPP? **50**
5. Dodatkowe obowiązki OPP, obowiązki związane z 1% podatku **51**

VIII. NADZÓR MINISTRA PRACY NAD OPP 53

1. Funkcja kontrolna ministra pracy i polityki społecznej nad OPP **53**
2. Uprawnienia i obowiązki kontrolera **54**
3. Przeprowadzanie kontroli, dokumenty pokontrolne **55**
4. Kiedy MPiPS może wystąpić o wykreślenie statusu OPP z KRS **57**

IX. PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI PRZEZ OPP 59

1. Czym różni się organizacja pozarządowa od organizacji pożytku publicznego **60**
2. Obowiązki OPP wobec danych osobowych podatników przekazujących jej 1% podatku **62**
3. Zgłaszanie zmian w OPP do KRS **64**

X. ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI JAKO OPP – REZYGNACJA ZE STATUSU, JEGO UTRATA LUB PONOWNE UZYSKANIE 65

XI. GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI DOTYCZĄCYCH ZAKŁADANIA I PROWADZENIA ORGANIZACJI 69

XII. WZORY OŚWIADCZEŃ PRZYDATNE PRZY UBIEGANIU SIĘ O NADANIE STATUSU OPP 70

XIII. TEKST USTAWY O POŻYTKU (WYCIĄG) 72

I. Wstęp

Status organizacji pożytku publicznego wprowadziła w Polsce ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (zwana dalej ustawą o pożytku). Zamierzeniem jej twórców (także przedstawicieli organizacji) było stworzenie elitarniej grupy organizacji, które spełniają wysokie standardy związane z przejrzystością działań i mogą korzystać z pewnych przywilejów określonych tylko dla tej grupy. Standardy te określono w ustawie o pożytku. Poza tym ustawa uregulowała inne kwestie ważne dla wszystkich organizacji, czyli także tych, które nie mają statusu organizacji pożytku publicznego.

Potrzeba stworzenia aktu prawnego określającego „rolę organizacji pozarządowych w społeczeństwie” pojawiła się już w 1995 r. Po siedmiu latach prac, 24 kwietnia 2003 r., Sejm RP przyjął ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Ustawę o pożytku nazywa się „konstytucją” trzeciego sektora. To w niej po raz pierwszy zdefiniowano ważne pojęcia, takie jak np. organizacja pozarządowa, wolontariusz. Ustawa wprowadziła też do polskiego prawa nowe pojęcia: działalność pożytku publicznego, organizacja pożytku publicznego oraz uregulowała współpracę organizacji pozarządowych z administracją publiczną.

Ustawa była nowelizowana kilka razy. Ostatnia nowelizacja z 5 sierpnia 2015 r., którą uwzględnia to najnowsze wydanie poradnika, zawiera wiele zmian ważnych dla organizacji pożytku publicznego (OPP). Dotyczą one przede wszystkim sprawozdawczości, finansowego rozli-

czania się OPP (w tym z wydatkowania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych), wydatkowania 1% podatku po utracie statusu OPP.

Celem tej publikacji jest całościowe przybliżenie zagadnień związanych z posiadaniem statusu OPP – zarówno ograniczeń, jak i z korzyści z niego wynikających. Mamy nadzieję, że praktyczne wskazówki zawarte w publikacji, jak też porównanie „zwykłej” organizacji z organizacją posiadającą status OPP, pomogą podjąć decyzję „być czy nie być” organizacją pożytku publicznego.

OPP w stosunku do pozostałych organizacji nie jest dużo – w połowie 2015 r. zarejestrowanych było ponad 8600 OPP, podczas gdy wszystkich zarejestrowanych fundacji i stowarzyszeń jest ok. 100 tys. Organizacje pożytku publicznego, które spełnią dodatkowe wymogi formalne, mogą ubiegać się o wpłaty 1% podatku, co często staje się głównym powodem starań o uzyskanie statusu OPP.

Twórcom ustawy o pożytku i zapisów dotyczących organizacji o statusie OPP chodziło o powstanie „elity” organizacji, która otrzyma pewne przywileje, ale też obowiązki, a swoje działania prowadzi będzie jawnie i w sposób etyczny. Podejmując decyzję o ubieganiu się o status OPP, warto pamiętać o tych okolicznościach związanych z jego posiadaniem, a nie tylko o mitycznym 1% podatku.

SŁOWNICZEK UŻYTYCH SKRÓTÓW I POJĘĆ:

ustawa o pożytku – ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

OPP – organizacja mająca status pożytku publicznego

KRS – Krajowy Rejestr Sądowy, sąd rejestrowy

podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o pożytku – tzw. organizacje kościelne, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielnie socjalne, nie działające dla zysku spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami

sfery pożytku publicznego – obszar zadań publicznych wskazanych w art. 4 ust. 1 ustawy o pożytku

FWOPP – Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego

MPiPS – Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (ministerstwo właściwe ds. zabezpieczenia społecznego)

ustawa o pdop – ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych

II. Definicje: organizacja pożytku publicznego, organizacja pozarządowa, działalność pożytku publicznego

Zacznijmy od wyjaśnienia najważniejszych definicji zawartych w ustawie o pożytku, szczególnie ważnych z punktu widzenia posiadania statusu organizacji pożytku publicznego.

Organizacja pozarządowa to każda instytucja (osoba prawna bądź jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, której inna ustawa przyznaje zdolność prawną), która nie działa w celu osiągnięcia zysku i nie jest jednostką sektora finansów publicznych lub przedsiębiorstwem, instytucją badawczą, bankiem czy spółką prawa handlowego, będącą państwową lub samorządową osobą prawną. Wprost wymienione zostały fundacje i stowarzyszenia. Wśród organizacji pozarządowych wymieniane są także partie polityczne, związki zawodowe, organizacje pracodawców, samorządy zawodowe. Wobec tych ostatnich podmiotów nie stosuje się jednak działu II ustawy, poświęconego prowadzeniu działalności pożytku publicznego, nie mogą więc one m.in. zostać organizacjami pożytku publicznego.

Organizacja pożytku publicznego (OPP) nie jest nowym rodzajem osoby prawnej. To organizacja, która ma szczególny status nadawany przez sąd rejestrowy (KRS) po spełnieniu przez nią określonych warunków. O status OPP mogą wystąpić także podmioty, które nie są zaliczane do grona organizacji pozarządowych, ale są z nimi zrównane, np. kościelne osoby prawne.

Działalność pożytku publicznego to działalność społecznie użyteczna prowadzona w sferze zadań publicznych określonych w art. 4 ust. 1 ustawy (ich pełną listę można znaleźć w roz. III.2). Prowadzą ją wszystkie organizacje, które działają w tych sferach, a nie tylko te, które mają status OPP.

Do sfery zadań publicznych należy np.:

- pomoc społeczna,
- działalność charytatywna,
- ochrona i promocja zdrowia,
- nauka, edukacja, oświata i wychowanie,
- kultura i sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
- ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

Porady dla
organizacji
pozarządowych

© STOWARZYSZENIE KLON/JAWOR

Przedruki lub przenoszenie całości lub części tej publikacji
na inne nośniki możliwe wyłącznie za zgodą właścicieli praw autorskich.

WYDAWCA

Stowarzyszenie Klon/Jawor
ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa
tel. 22 828 91 28
klon.org.pl
portal organizacji pozarządowych **ngo.pl**

Stowarzyszenie Klon/Jawor jest członkiem Sieci SPLOT.

AUTORKA

Monika Chrzczonowicz

doradczyni serwisu poradnik.ngo.pl
pracowniczka Stowarzyszenia Klon/Jawor

Współpraca przy pierwszym wydaniu:

Aneta Krawczyk

REDAKCJA

Janusz Uhma; Renata Niecikowska (Stowarzyszenie Klon/Jawor)

Niniejsza publikacja powstała z zachowaniem wszelkiej staranności
o rzetelność, jednak wydawca nie ponosi odpowiedzialności za skutki
zastosowania się do porad zamieszczonych w broszurze.

ISBN 978-83-62310-34-0

Warszawa 2015

Seria 3w* powstała w ramach
Programu Towarzystwo Wzajemnej Informacji
Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

3w*

**WARTO
WIEDZIEĆ
WIĘCEJ**

Porady dla
organizacji
pozarządowych

WARTO WIEDZIEĆ WIĘCEJ (3w*) to seria poradników adresowanych do organizacji pozarządowych, wydawanych przez Stowarzyszenie Klon/Jawor. W przystępny sposób opisują one podstawowe zagadnienia ważne dla stowarzyszeń i fundacji, dotyczące ich zakładania i prowadzenia. Osobom aktywnym społecznie, urzędnikom, przybliżają rozwiązania prawne wspierające aktywność społeczną.

**Seria 3w* wspiera
organizacje pozarządowe w Polsce
od 15 lat!**

Sięgnij także po inne poradniki:

- Jak założyć stowarzyszenie i napisać jego statut
- Jak założyć fundację i napisać jej statut
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Jak korzystać z inicjatywy lokalnej
- Jak założyć spółdzielnię socjalną
- O projekcie i wniosku

Poradniki 3w* oraz inne wydawnictwa Stowarzyszenia Klon/Jawor można zamówić w pozarządowym sklepie internetowym sklep.ngo.pl.

Więcej aktualnych porad w serwisie poradnik.ngo.pl.